

poslije II svj. rata; sastoje se iz sigurnosne glave koja se pomoću posebnog mehanizma pri padu skijaša otvara u stranu, te iz sigurnosnih vezova za petu koji se pri padu skijaša otvaraju frontalno naprijed. Sigurnosni mehanizmi moraju se podešavati načinu i brzini vožnje te težini i snazi skijaša. Za skijaško trčanje koriste se specifični v. koji se pričvršćuju za produženi prednji dio potplate cipele i omogućavaju visoko podizanje pete skijaša. Najpoznatiji su Rotafella v. koji su se pojavili 1932 i s izvjesnim izmjenama upotrebljavaju se i u novije vrijeme. Kod skija za skijaške skokove ispred cipele je zaponac, a straga je dijagonalni vez s oprugom oko pete cipele; takvi v. omogućuju podizanje pete.

via normale (lat.), planinarstvo: uobičajeni i obično najlakši pješački prilaz nekom planinskom vrhu, za razliku od penjačkog smjera koji ne izbjegava teškoće kao što su stijena, led i bespuće. Alpinistima služi za povratak s vrha stijene.

vibracioni kut, streljaštvo: odskočni kut oružja koji tvore linija gađanja i linija polaska zraka; nastaje pri opaljivanju oružja zbog djelovanja barutnih plinova na dno zrna i čahure.

vibram, planinarstvo: potplat planinarske cipele od profilirane gume radi boljeg prijanjanja obuće na strmim padinama. Nazvan je prema izumitelju (Vitalo Bramani).

vicešampion, drugoplasirani na prvenstvu pojedinaca ili ekipa.

Victoria, Hrvatski sportski klub, osn. 1908 u Sušaku; od 1919 do 1941 djeluje kao Jugoslavenski sportski klub Victoria. Njegovi članovi osvojili su 8 puta ekipno PJ u plivanju (1921–26 i 1938–39) i ekipno PJ u skokovima u vodu (1928). Poslije Oslobođenja preživjeli članovi V. okupili su se u Fiskulturnom društvu Primorac, kasnije nazvan PK Primorje (Rijeka).

Vičić, Stanko (1921), planinar, organizator društava natjecanja, planinarskih škola, memorijala i sletova. Predsjednik PD Platak u Rijeci (1961–67), PD Kamenjak (1967–74), Općinskog planinarskog saveza Rijeka (1966–75), član Izvršnog odbora Planinarskog saveza Hrvatske. God. 1958 bio je v. riječke ekspedicije na Kilimandžaro.

Vidak-Jerković, Vidosava (1920–73), sp. radnik, sekretarica Atletskog saveza Jugoslavije i Srbije, atletska trenerka, savezni kapetan za žene, međ. atletska sutkinja. Dobitnica Majske nagrade SOFK Srbije (1970).

Vidan, Josip (1918), dipl. ekonomist; sp. radnik u veslačkom sportu; 1933–36 aktivni član VK Gusar (Split); predsjednik i tajnik VK Zagreb (1960–76); predsjednik Veslačkog saveza Hrvatske (1978–79).

Videnšek, Anton (1948), dipl. inž. tehnologije; reprezentativac u zrakoplovnom modelarstvu, član AK »Stanko Bloudeka«, Ljubljana, zaslužni sportaš Jugoslavije. Član reprezentacije koja je na PE 1974 i 1976 osvojila prva mjesta u klasi modela F 1A; na PE 1981 osvojio je prvo mjesto u istoj klasi. Proglašen najuspješnijim sportašem Zrakoplovnog saveza Jugoslavije za 1981; dobitnik trofeja Zlatni orao.

Vidic, Mitja (1925), profesor tjel. odgoja, viši sp. trener za rukomet, šef stručnog r. Ljubljanskog rukometnog saveza. Igrao rukomet u Gimnastičkom društvu Beograd V (1947–49), igrač, trener i tajnik RK Enotnost, Svoboda, odn. Olimpija (izmijenjeni nazivi istog kluba u Ljubljani); od 1948 rukometni sudac, prvi međ. rukometni sudac u SR Sloveniji. Bio preko 20 god. tajnik Rukometnog saveza Slovenije i niz god. član IO Rukometnog saveza Jugoslavije. Pokretač i osni-

vač rukometa u Nišu, Paraćinu i Senjsko-Resavskom rudarskom bazenu. Napisao *Vađitelj rukometa* (s više autora), Ljubljana 1960; *Rukomet*, Ljubljana 1965 i 1972; *Savremeni rukomet*, Beograd 1978. Dobitnik brojnih nagrada i priznanja, među ostalim i Plakete »Stanka Bloudeka« (1967).

Vidinić, Blagoje (1934), nogometni reprezentativac sa 8 nastupa i trener, član FK Vardar (Skoplje) i FK Radnički (Beograd), zaslužni sportaš Jugoslavije. Sudjelovao na OI 1960 (I mjesto) i na omladinskom turniru UEFA 1951 (I mjesto). Bio trener reprezentacije Maroka i Zaira te trener instruktor u Kolumbiji.

Vidmar, Milan (1885–1962) inženjer elektrotehnike, akademik, šahovski v. lemaistor. Pobjednik turnira u Berlinu 1918 i Hastingsu 1925/26 (zajedno s A. Aljehinom). Na turniru šest najboljih igrača svijeta u New Yorku 1927 osvojio četvrto mjesto. Djelovao je u Ljubljani i kao šahovski sudac. Objavio: »Pol stotletja ob šahovnici«. U spomen na njega organiziran je šahovski turnir 1969 u Ljubljani i 1973 u Portorožu.

Vidmar, Milan (1909–80), dipl. inž. elektrotehnike; međ. šah. majstor od 1950, zaslužni sportaš Jugoslavije; sin v. lemaistora profesora dr. Milana Vidmara. Sudjelovao na šah. olimpijadi 1950 u reprezentaciji Jugoslavije (I mjesto).

Vidmar, Milan (1942), reprezentativac u kanoistici; višestruki prvak i zaslužni sportaš Jugoslavije, član Ljubljanskog brodačkog društva. Na PS 1965 član ekipe u slalomu 3 C-2 koja je osvojila drugo mjesto.

Vidmar, Stane (1891–1957), reprezentativac u sp. gimnastici. Sudjelovao na PS 1909 u Luxembourg, 1911 u Torinu, 1913 u Pragu i 1922 u Ljubljani. God. 1912 slav. prvak u gimnastičkom višeboju. Društveni i župski načelnik sok. organizacije u Ljubljani, a 1919–21 prvi načelnik Jugoslavenskog sokolskog saveza.

Vidošević, Ante (1925–75), oficir JNA; član NK Zagreb. Prije Aprilskog rata 1941 igrač za RSK Split. Član SKOJ, sudjelovao u NOR, nosilac Partizanske spomenice 1941.

Vidović, Albin (1943), viši zubar; rukometni reprezentativac sa 43 nastupa, član Omladinskog RK Partizan (Bjelovar), zaslužni sportaš Jugoslavije. Na OI 1972 član ekipe koja je osvojila zlatnu medalju.

Vidović, Bogdan (1884–?), dipl. pravnik; sok. funkcionar, vježbač u praškom Sokolu do 1910, kada dolazi u Banju Luku i stupa u Srpski soko. Od 1911 prednjak i načelnik Srpskog sokola u Sarajevu; 1914 zatvoren kao talac. Od 1919 radi u sok. organizaciji Sarajeva. God. 1941 uhapsile ga ustaše, ali uspijeva pobjeći i krije se sve do oslobođenja Sarajeva.

Vidović, Branko (1923), liječnik-stomatolog; reprezentativac i rekorder u plivanju, član Zagrebačkog plivačkog kluba (ZPK) i ASD Mladost (Zagreb). Višestruki pobjednik na PJ na 200 i 400 m slobodno (1946) te na 1500 m slobodno (1945–46 i 1948); treći na PE 1950 u štafeti 4 x 200 m, slobodno; peti na OI 1949 u istoj disciplini.

Vidović, Zvonimir (1922), profesor tjel. odgoja; sp. radnik u Zagrebu; bavio se atletikom, plivanjem, vaterpolom, skijanjem, veslanjem i velikim rukometom. Napisao je brojne stručne radove u oblasti šk. tjel. odgoja. Uz brojne nagrade i priznanja, dobitnik je Majske nagrade Republičkog sekretarijata za prosvjetu, kulturu i fizičku kulturu SRH (1974).

viet vo dao, više milenija stara vijetnamska borilačka vještina, usko vezana za kineski

VIGORELLI-VELODROM

VEZOVI za skijaško trčanje

VEZOVI za alpske discipline

boks; snažno je utjecala na karate. U Vijetnamu nastoje oživjeti nac. karakteristike v.v.d. i razviti ga u suvremeni borilački sport.

Vieth, Gerhard Ulrich Anton (1763–1836), njem. učitelj odgojnog zavoda u Dessau. Dopunio je Guts-Muthsova djela svojom knjigom *Versuch einer Encyclopädie der Leibesübungen*, 1794–1818, u 3 dijela. U prvom dijelu obrađuje povijest gimnastike, u drugom sistematiku, a treći dio je dopuna prvom i drugom dijelu.

Vigorelli-velodrom, natkriveno biciklističko trkalište u Milanu (otkriveno samo središnji prostor); važi kao najbrža pista na svijetu. Od 1935 do 1967 na trkalištu su postavljeni skoro svi SR u biciklizmu.

Vihar, Ljubo (1923–55), pilot aviona, upravitelj Zrakoplovne škole Aerokluba u Ptuj; treći na Jugoslavenskom aeroreliju 1955; poginuo u avionskoj nesreći.

Vihor, Planinarsko društvo, osn. 1969 u Zagrebu; organiziralo zimski prijelaz uzduž cijelog Velebita 1973, provedbu Vihoraškog puta između Bijelih i Samarskih stijena 1974 i Kapelskog planinarskog puta 1979, uspon na Ararat 1970 i Kilimandžaro 1972.

vijača, rekvizit od konopile ili gume kao sredstvo za vježbe oblikovanja; postoji kratka i duga v. Kratka v. duga je 2,5–2,8 m, promjera 5–9 mm, s tim da je na krajevima tanja, a u sredini deblja. Kratka gumenja v. duga je 2,2–2,5 m, promjera 4 mm bez